

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLET

REVISTA LUNARA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELOR INDUSTRIALE
; ALTALANOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGÁLO KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriasi... 160.—
Pentru orice societati,
banci, mari intreprinderi,
pe un an .....1000.—
Exemplarul .....Lei 15.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre .....160.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek.....1000.—
Egyes szám ára .....15 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

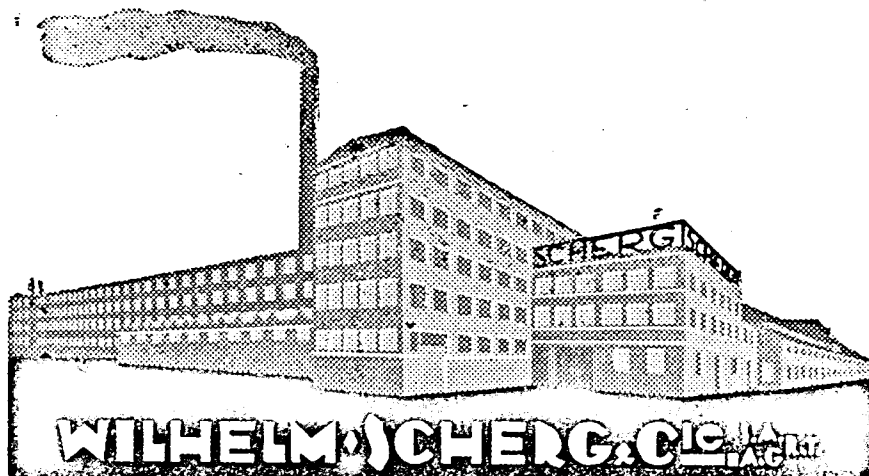
SCHERG

megint a legujabb, legszebb, legjobb őszi és téli különlegeségeket hozza férfiföltöny, felöltők, télikabátok, valamint női kabátok és ruhaszövetekben. Plaidek, takarók, szőnyegek

Gyári lerakat:

CLUJ

Piața Unirii 22

Figyelem!

Ha akar jó, olcsó és tartós munkát, úgy keresse fel

Páll Bertalant

Cluj, Strada Xenopol No. 25

Aki elvállal speciális villany- viz- és mindenféle lakatos munkákat garancia mellett.

Ha pénzt akar spórolni, úgy csináltasson egy próba munkát

Radiók Tip. 938

megérkeztek

„Technolux“

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40.

ȘTEFAN

BÁNYAI

ISTVÁN

Külföldi szisztém szerint készítik legmodernebb mindenfajta lakatos és hegesztési munkákat garancia mellett, ki pontos és jó munkát akar, úgy keresse fel speciálisan felszerelt lakatos műhelyemet.

CLUJ
STR. EPISCOP N. IVAN 2.
TELEFON 22-36

Kéményseprő

mesterek!

A Federáció és Szindikátus vezetőségeik által jóváhagyott gyönyörű kivitelű három színben nyomott kéményseprő naptárak az 1938. évre most készülnek. Kérjük szükségletét jelentse be, mielőbb kérjük közölni, hogy cégnyomással vagy anélkül óhajtja. Továbbá mindenféle hivatalosan jóváhagyott nyomtatvány és nyugtatomböket beszerezhet

az „Ipari Élet“ kiadóhivatalában
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.

Közeledik

az október 15-iki
nagy végső húzás

Egyetlen napon

317 millió Lei-t

osztanak szét a játékosok között

Ne felejtsek el!

Ujítsák meg sorsjegyeiket

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLETT

REVISTA LUNARA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEI INDUSTRIALE
ALTALÁNOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGALO KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industrii... 160.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an ..... 1000.—
Exemplarul ..... Lei 15.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre ..... 160.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek ..... 1000.—
Egyes szám ára ..... 15 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

**REPARATURI ȘI RENOVĂRI DE
TOATE FELURILE DE MAȘINI
GRAFICE**

reparaturi de mașini din cele
mai precise și fine
confectionare de piese
de mașini
confectionare de mașini noi
după desen sau modele
de mașini
confectionare, reparare și
montare de mașini mai simple
reparaturi de motor cu
benzină, ulei brut și Diesel
reparaturi de mașini de
agricultura și de industrie
de moară
efectuare precisă și fină
garantată

**MINDEMŰ GRAFIKAI GÉPEK
SZAKSZERŰ JAVÍTÁSA**

minom preciz gépek javítása,
szerelése
géprések előállítása
gépek gyártása rajzok
nagy minta-gép után
egyszerűbb kivitelű gépek
javítása, szerelése, gyártása
benzin-, nyersolaj- és
diesel-motorok javítása
mindenfajta gazdasági és
ipari gépek
megbízhatóbb szakszerű
javítása
megbízható, pontos,
felfogástalan munka

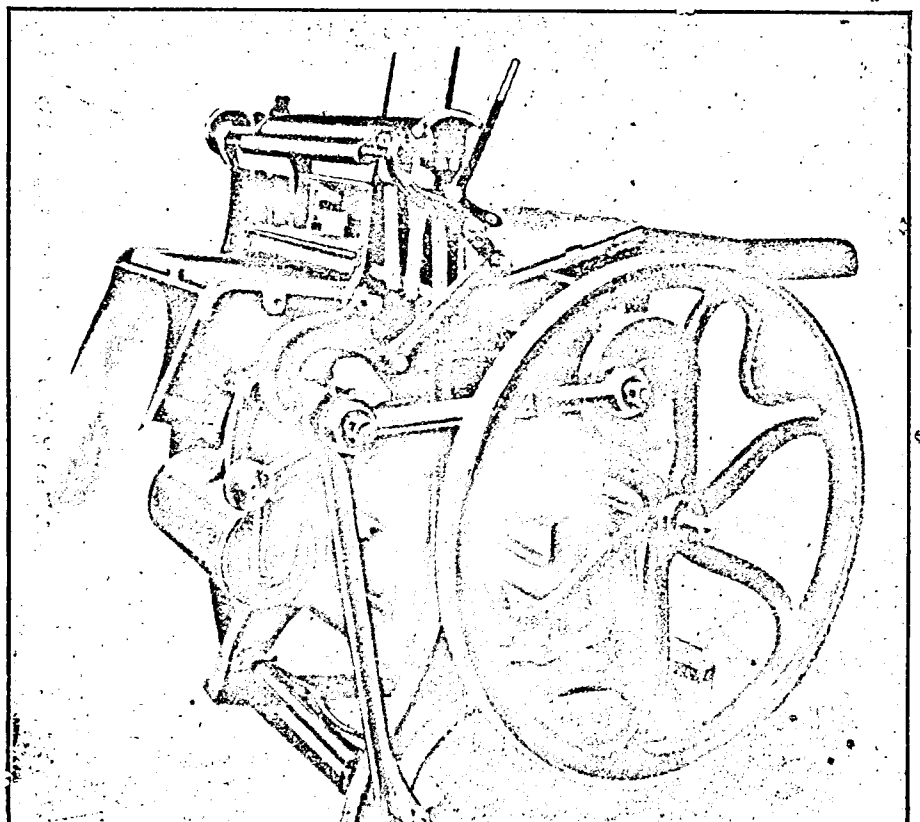
TIPO

PRIMUL ATELIER DE REPARAȚIE
DE MAȘINI GRAFICE DIN ROMÂNIA

ELSŐ ROMÁNIAI GRAFIKAI GÉP-
JAVÍTÓ MŰHELY

CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 99

Proprietar CONRAD SCHÄCHTER tulajdonos

Ce este cu registrele industriașilor mici ?

Până în ziua de azi nu se știe nimic sigur. E foarte curios că nu numai cei interesați nu sunt în curent cu aceasta chestie, dar nici autoritățile competente nu au o măsură unică. Nici un for cu răspundere nu și-a exprimat o directivă categorică. Toți stau în așteptare. Din aceste reese că dacă din aceas a simplă întrebare nu putem asuma un răspuns clar, ordinul ca toți comercianții și nici industriași să conducă registre, nu se bazează pe o legalitate.

Având în vedere că chestiunea prezentă și actualmente este discutabilă, și așteaptă o rezoluție finală, ni se pară că nu este indiferent, dacă discutăm din punct de vedere juridic.

Actualitatea conducerii registrelor s'a ivit după intrarea în vigoară a Legii Fondului Aviației din 1 Aprilie 1936 și 17 Aprilie 1937. Înainte de aceasta situația juridică a fost clară și scutirea industriașilor mici de a avea registre speciale era indiscutabilă.

Primul rând, însăși Legea Timbrului de Aviație art. 4 punctul 19 care prevede aplicarea timbrului de aviație în registrele necesare, deși înșiră ramurile de ocupațiuni, nu face mențiunea că și industriași mici sunt datori a aplica timbrul de aviație. Art. 75 din aceeași lege prevede sancțiuni pentru călcarea dispozițiilor de a ține registre, precizează că numai persoanele și firmele arătate în lege pot fi sancționate pentru neaplicarea timbrei de aviație. Sub art. 134 din Legea Contribuțiilor Directe aflăm următoarele: „Industriași și comercianții sunt datori a ține registre după dispozițiile Legilor comerciale în vigoare. Art. 5. din Legea Comercială declară că industriași și comercianții mici nu sunt datori a conduce registre.

Ce însemnează industria mic. Aceasta precizează art. 9 din Legea Cifrei de afaceri, după care se consideră ca industria mică proprietari de ateliere industriale, cari după prevederile Legei Industriei sunt înscrisi la Camera de Muncă, nu folosesc de o energie motorică mai mult de 5 HP și nu au angajați calificați mai mulți de șapte. Acești industriași se consideră industriași mici recunoscuți de lege despre cari

art. 104 din Legea Contribuțiilor Directe remarcă pe baza Legii Cifrei de Afaceri, că nu se pot pedepsi pentru neținerea registrelor.

Din susamintite reese clar că comercianții și industriași mici sunt scutiți de a avea registre.

Legea Fondului Aviației apărut la data de 1 Aprilie 1936 nu a schimbat nimic în situația aceasta repetând că acei cari sunt datori a ține registre după prevederile Legii Contribuțiilor directe, sunt calificați și după Legea Fondului Aviației. Deci nici legea aceasta nu obligă pe industriașul mic să conducă registre, din contră prin aceea că bazând pe Legea Contribuțiilor Directe a recunoscut scutirea acestora.

Se pară că situația însă s'a schimbat după intrarea în vigoare a Legii noi a Timbrului de Aviație din 17 Aprilie 1937. Legea nouă schimbând art. 9 din vechea Lege unde se face adnotațiunea la Legea Contribuțiilor Directe, declară că comite contravenție acela care nu conduce registre, însă nu menționează cine

este obligat la ținerea registrelor. Acel care este menținut în Legea Contribuțiilor Directe au fost obligați la ținerea registrelor, Se știe și acela că revocarea unui favor stabilit de o lege nu se poate face altcum, numai dacă este exprimat categoric. Dacă leguitorul avea în tențiunea, cum interpretatorii prezenți au, ar fi trebuit să și exprime această intențiune prin declarațiune categorică. Cu atât mai vărtos, că noua Lege a Timbrului în alte articole se bazează pe directivele Legii Contribuțiilor Directe. Cum este și la art. 16 alin 2. declarând comite contravenție acela care nu are sau nu dispune de registre obligatorice după Legea Contribuțiilor Directe.

În consecință deși din art. 9. Legii Timbrului de Aviație din în tâmplare a rămas afară adnotațiunea la Legea Contr. Directe. art. 1. a lăsat în vigoare toate dispozițiile legale, care dau dovadă indiscutabilă că industriași mici nu sunt obligați la scoaterea registrelor.

Situație juridică prezentă este aceea că autoritățile judecătorești — în prezenta tribunalele — anulează procesele verbale de amendă dresate pentru neținerea registrelor.

Dr. A. Mondur

Scrisoare deschisă către Dnii Miniștrii

În numele meseriașilor și angajaților din industria mică ne adresăm către D-nii Miniștri competenți și către D-nii Parlamentari atât din Camera Deputaților cât și din Senat. Totodată și către acei cari sunt în stare să ne ajute, ca să facă ceva în ajutorul celor interesați.

Industria mică gemând sub greutatea insuportabile duce o luptă de disperare contra industriei mare. Stratul cel mai folositor al Statului în urma Legii noi al industriei a ajuns într'o stare miserabilă și dacă în ultima clipă nu-i vine ajutor toți ne pierim.

Este vorba despre tabela de meserie al Legii, care în întregime aproape fără excepție imparte fiecare ramură de industrie și meserie în mai multe părți, prin care nimicește complet industria mică. Legea în timpul acela cu vederea intereselor micii industriei a fost înaintată parlamentului, dar și leguitorul a intenționat apărarea micii industriei și a angajaților acesteia. Se pare însă că intențiunea originală s'a pierdut undeva,

căci până când legea a fost votată părțile anumite nu numai că au uitat industria mică, dar intrând în vigoare periclitează situația patronilor și angajaților micii industriei.

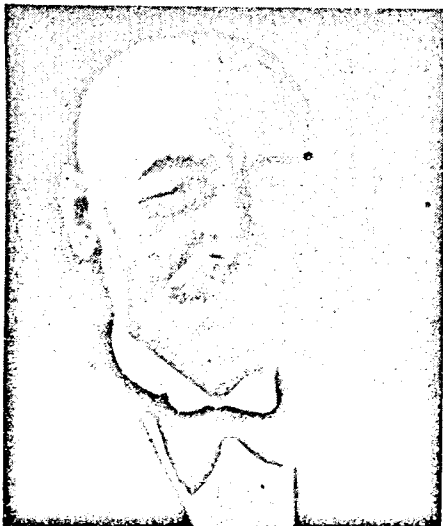
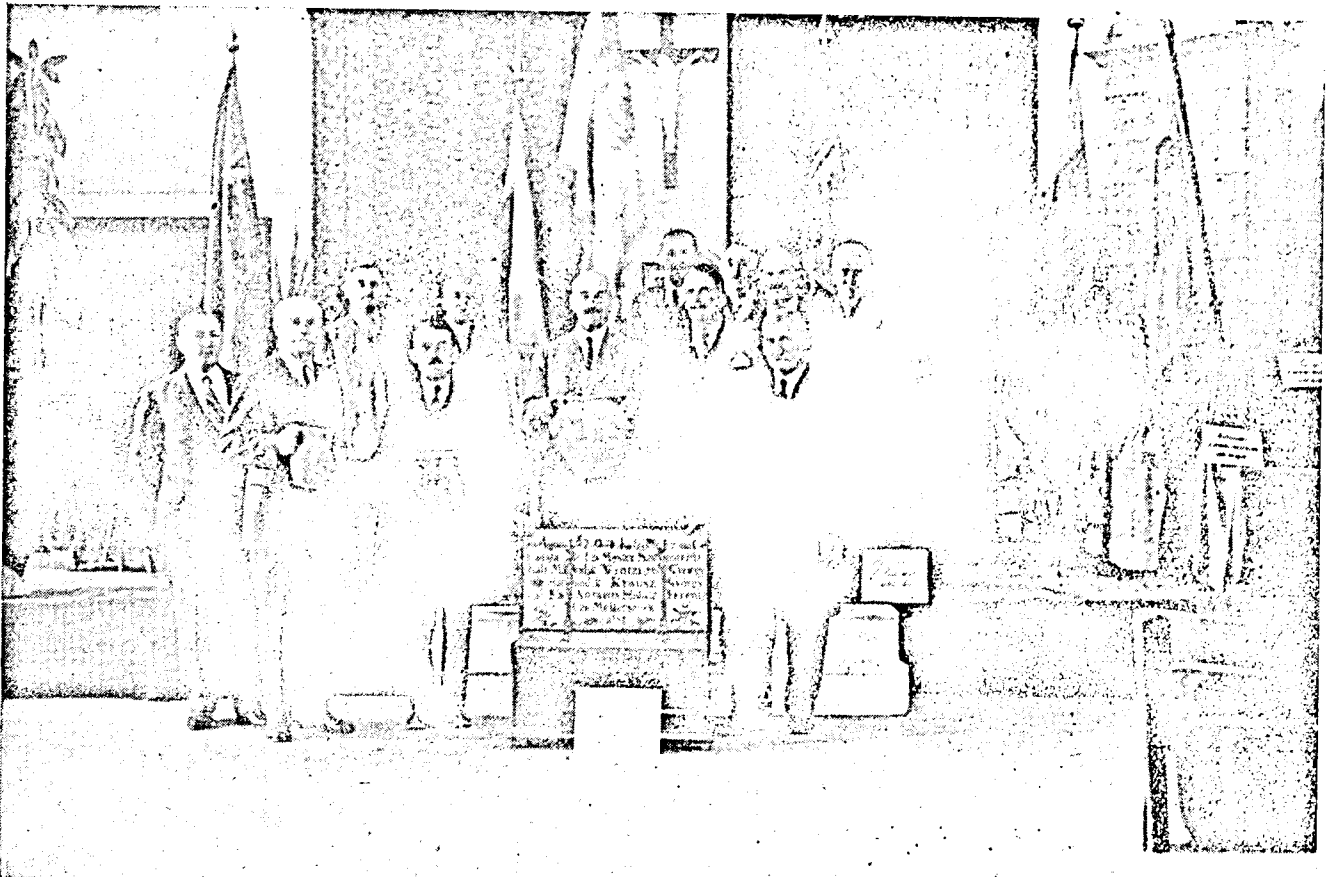
În legătura cu aceasta situație s'a înaintat o serie de plângeri intervenții prin memorande și proiecte onor. Ministerului competent cari dau dovadă deplină că aplicarea Legii este în contra intereselor micii industriei. Intrarea în vigoare a Legii periclitează soarta celor cinci milioane de industriași mici și familiilor acestora. Existența vitală a industriașilor mici este în pericol, dară nu vine la timp ajutor. În memorandele și plângerile amintite cinci milioane aduc gematul dureros, despre care nu poate să ia act nici un for competent. În cauza aceasta gravă fiecare, care are puțința de a face ceva, are datoria să intervină, căci în contrar industria mică din România care până în prezent s'a dezvoltat foarte frumos, începe să scadă care dă ca urmare finală un pericol vital pentru întreaga industrie.

Resințirea steagurilor breslelor industriale din secolele trecute

Cu o fastă solemnitate a desfășurat resințirea steagurilor breslelor de industrie din secolele trecute în biserica Sff. Mihai din Cluj. Solemnitatea a fost organizată de către Dl. Aron Márton canonicul paroh al bisericei. Fotografia noastră prezintă steagurile și simbolele împreună cu conducătorii breslelor.

A régi céh-zászlók beszentelési ünnepe

Impozáns keretek között szentelték be a kolozsvári Szt. Mihály templomban a régi ipari szakmák céheink évszázados zászlait és egyéb szimbólikus jelvényeit. A nem mindennapi ünnepség megrendezése a fáradhatatlan Márton Áron kanonok-plébános érdeme. Képünk a beszentelt zászlókat és jelvényeket mutatja be az egyes szakmai megbízottakkal együtt.

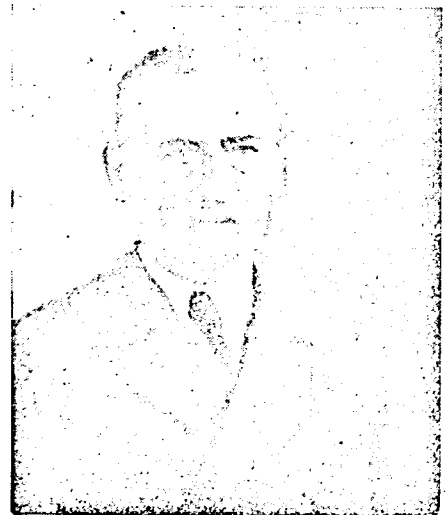

RÁTZ MIHÁLY építész

a kolozsvári Iparos Egylet elnökét, névnapja alkalmából egy nagyobb iparos küldöttség üdvözölte és fejezte ki jókívánságait, értékelve közel 3 évtizedes közéleti munkásságát.

Félévszázados jubileumát ünnepelte Benkő László marosvásárhelyi nyomdatulajdonos

Szeptember 19-én ünnepelte Marosvásárhely iparos társadalma Benkő László nyomdatulajdonos fél évszázados jubileumát. A jubileumi ünnepséget a városháza dísztermében tartották meg, amelyen a nyomdaipar reprezentánsain kívül a város összes ipari csoportjai és a hatóságok képviselői is megjelentek. A jubiláns nyomdatulajdonost, akinek jelentős szerepe van a város ipari és kereskedelmi életében is, ötven éves munkássága elismerésül melegen ünnepelték.

BREDA FERENC a fazekas Ipartársulat elnöke

A hagyományos céh-rendszerből egyedül a fazekasipar tartotta meg régi jellegét, amely ma is céhszerűen tartja fenn évszázados egyesületét.

A kisiparosság gazdasági és társadalmi szervezkedése

Szabó Béni országgyűlési képviselő a Magyar Párt sepsiszentgyörgyi nagygyűlésének Közgazdasági Szakosztályában tartalmas beszédben foglalkozott a kisiparosság multjával, jelenlegi helyzetével s azokkal a fennivalókkal, melyek szerinte alkalmasak volnának a pillanatnyi bajok megszüntetésére és a kisiparosságnak kellő megszervezésére, úgy szakmai, mint szociális és politikai szempontból. Mivel az előadás és a megbeszélések egy politikai párt kebelében folytak le, természetesen, hogy a kérdés nemzetpolitikai szempontból is megvilágítást nyert és így ott elsősorban a magyar kisiparosság megszervezéséről esett szó. Szabó Béni a magyar kisiparosság megszervezésére hármastagozódású utat jelölt meg, annak az elgondolásnak alapján, hogy a más nemzetiségű iparosságnak hasonló formájú megszervezettsége részben már meg van, részben pedig ugyanilyen irányban halad. Javaslatára szerint szükséges, hogy a szakmai érdekek védelmére és fejlesztésére a magyar kisiparosság *szindikátusokba* tömörüljön és *közös szervezetet* létesítsen más nemzetiségű iparos társaival. A nemzeti alapon való szervezkedése viszont kettős irányú kell legyen: a gazdasági és szociális érdekek védelmében álló szervezkedés és a politikai öntudat fejlesztését célzó tömörülés. Előbbi céljaira szükségesnek látszik egy külön jogi szemlélyiséggel bíró, országos jellegű és megfelelő fiókrendszerrel rendelkező, központi iparos szerv felállítása, az utóbbi pedig mindenütt a párt Kisiparos Szakosztályaiban valósulhatna meg.

A szociális és gazdasági érdekek védelmében létrehozandó országos szerv volna az, mely az előadó szerint előmozdítaná és ápolná a kisiparosság mindenirányú gazdasági érdekeit, vezetné a beszerzési munkálatokat, fiókokat állítana fel minden megyeszékhelyen, melyeknek segítségével elkészítené a kisiparosok, a segédek és a tanoncok statisztikáját s ennek alapján elindítaná a mindenirányú szociális munkát. Az előadó fentiekben elég világosan körvonalazta ennek az országos szervnek munkakörét és teendőit, de annak formájára nézve

határozati javaslatot nem tett, hanem a jogiszemélyiség kellő formájának kutatását és megtalálását egy, majd annakidején összehívandó és arra illetékes személyekből álló bizottság kötelességévé tette.

Nem kívánom a javaslatot vizsgálat tárgyává tenni, hozzászólásom pusztán csak arra vonatkozik, milyen formában és milyen jogi keretek között jöjjön létre az iparosságnak ez az országos jellegű gazdasági és szociális szerve. Mint tényt veszem, hogy egy ilyen jellegű szervnek a létesítése valóban fontos és tanácsos kívánok szolgálni azoknak, akik majd összejönnek, hogy a kérdés felett véglegesen döntsenek.

Szemelőtt tartva az előadó által részletesen kifejtett indokokat és célt, úgy találom nem lesz felesleges a kérdéssel foglalkozók figyelmét felhívnom a szövetekezeti törvény 96. §-ára. Ezakasz »Asociațiuni cooperative de drept privat cu scopuri nepatrimoniale«, magyarul: »Nem haszonszerzésre alakult magánjogi szövetekezeti társaságok« cím alatt a következőket mondja: »A törvény felhatalmazást ad testedzési, művészeti, művelődési, nevelési stb. érdekek előmozdítását célzó, nem nyereszkeskedési célra alakult magánjogi társaságoknak a szövetekezeti mozgalommal kapcsolatos alakítására.

Ezeknek a társaságoknak tagjai lehetnek úgy a természetes, mint a magánjogi és közjogi személyek.

Ezek a társaságok legalább 20 személynek az alapító okirathoz és az alapszabályokhoz való csatlakozása által keletkeznek, mely alapszabályok meg kell hogy feleljenek a törvény által a szövetekezetekre előirt feltételeknek, az alaptőkére vonatkozó rendelkezések kivételével, amelyeknek a helyét a tagdíjak és az esetleges segélyek foglalják el.

Az alapszabályok előirhatják, hogy a társaság a nem vagyoni jogi célok elérése érdekében gazdasági jellegű működéssel is foglalkozik.

Az irányító, szervező és ellenőrző Szövetekezeti Központ adja meg ezeknek a társaságoknak a működési engedélyt és láttamozza alapszabályaikat.

Ezek a társaságok azon intézmények ellenőrzése alá tartoznak, amelyek a láttamozást végezték.

Az ebben a fejezetben említett magánjogi, vegyes, vagy nem vegyes jellegű társaságok felvehetik az »Oficiul Cooperatist« (Szövetekezeti Hivatal) elnevezést, mint például: Oficiul Cooperatist al Turismului, Oficiul Cooperatist al Cooperatei Școlare (a Turizmus Szövetekezeti Hivatala, az Iskolaszövetekezetek Szövetekezeti hivatala) stb.

Ezek a szövetekezeti intézmények ugyanazon adó-, bélyeg-, szállítási díj kedvezményben és mentességben részesülnek, mint a szövetekezetek.

Azt hiszem, hogy a fenti formában, a »Kisiparosság Szövetekezeti Hivatala« cím alatt létrehozandó intézmény mindenben fedi a javaslathoz fűződő elgondolásokat s ez a szerv eredménnyel töltené be a maga hivatását a kisiparosság érdekében, nemcsak azért, mert mint szövetekezet élvezné a szövetekezeti törvény összes kedvezményeit, hanem, mert legszerencsésebb módon egyesíti magában a gazdasági, szociális és nevelési célkitűzéseket.

Petrovay Tibor.

Hajhullás ellen:

EGGER Petrol

Strasser József

kalapos

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós

Legmodernebb

KÖNYVKÖTÉSEKET

jutányosan készít

BLAU

CLUJ. Str. Minoriților 4.

Kötelesek e a kisiparosok könyveket vezetni?

Irta: Dr. Monduk Béla ügyvéd

Még a mai napig is hatalmas fejtelenség uralkodik e kérdés körül. Ami a legérdekesebb a tájékozatlanság nem csak az érdekeltek, de leginkább a hatóságok részéről nyilvánul meg. Nem találkoztunk illetékes fórummal, ahonnan kategórikus választ kaptunk volna erre a nagyon égető kérdésre. Mintegy várakozó álláspontra helyezkednek. Mír pedig ha alapjában ilyen egyszerű kérdésre sem találunk megnyugtató és mindenek előtt törvényekre támaszkodó választ, legyen az akármilyen kedvezőtlen, akkor minden bizonnyal elmondhatjuk és arra kell következtessünk, hogy nem nyugodhat törvényes intézkedésen a kis iparosokra reárvandó újabb megterhelés.

Tekintettel, hogy ezen kérdés még a mai nap is nyitott és akár milyen formában megoldásra vár, nem lesz érdektelen, ha az érvényben levő törvények intézkedései alapján megvizsgáljuk a kérdést tisztán jogi alapon.

Az 1936 április 1-én és különösen az 1937 április 1-én megjelent repülő alapról szóló törvény rendelkezései folytán merült fel e kérdések aktualitása. A repülő bélyeg intézkedéseit megelőzőleg a törvényes helyzet nagyon tiszta volt és minden vitán felül állt, a kisiparosok könyvvezetésének mentessége.

Elsősorban maga a bélyeg törvény 4. szakasz 19. pontja, amely intézkedik a kötelező könyvek bélyegzési kötelezettségéről, a kisiparosokról nem tesz említést, jóllehet felsorol több foglalkozási ágat. Ugyanazon törvény 75. szakasza, amely szabályozza a könyv nem vezetés miatti büntetéseket, előírja, hogy csak a törvény által kötelezett egyének és cégek, ha nem vezetnek könyvet büntethetők meg. Az egyenes adó törvény 134. szakaszában a következő intézkedéseket találjuk: „Iparosok és kereskedők kötelesek szabályosan vezetni a könyveket az érvényben levő kereskedelmi törvény szerint.” A kereskedelmi törvény 5. szakasza pedig kimondja, hogy a kisiparosok és kiskereskedők nem kötelesek könyveket vezetni.

Ami pedig a kisiparos törvé-

nyes fogalmát illeti, erre nézve a forgalmi törvény 9. szakasza ad meghatározást, mely szerint kisiparosnak tekint mindazon ipari műhelyek tulajdonosait, akik az ipartörvény és a vonatkozó törvények szerint a munkakamarákba be vannak írva, nem használnak 5 lóerőnél nagyobb energiát és nem dolgoznak hétnél több képesített munkással. A fenti kategóriába sorozható iparosok, a törvény által elismert kisiparosok és ezekkel szemben az egyenes adó törvény 104. szakasza f. pontjában, hivatkozva a forgalmi adó törvényben adott meghatározásra még külön kimondja hogy nem büntethetők meg a kötelező könyvek nem vezetése miatt, tehát a kihágásokat tárgyaló fenti szakaszban ismételtelen mentesíti őket.

A fenti kifejezett törvényes intézkedésről világosan kitűnik, hogy az ilyen fajta kis kereskedők és iparosok mentesítve vannak a könyvek vezetésére alól.

Az 1936 április 1-én megjelent repülő alapról szóló törvény sem változtatott ezen a jogi helyzeten csupán megismételte a könyv vezetés kötelezettségét és ugyanakkor kimondotta, hogy azok akiknek az egyenes adó törvény előírta, kötelesek könyveket vezetni, kötelesek ezen törvény értelmében is. Tehát eddig a helyzet nem változott mert az egyenes adó törvény a kisiparosokat mentesítette a könyvvezetés kötelezettsége alól, viszont a repülő alapról szóló törvény nem kötelezte őket a könyvvezetésre, ellenkezőleg átvette az egyenes adó törvényben biztosított mentesítési kedvezményt azzal, hogy utalt rá. A helyzet azonban ugyanis mintha megváltozott volna az 1937 március 17-én megjelent törvény látszólagos ellenkező intézkedéseivel, helyesebben mondván nem intézkedésével. A fent említett törvény a régi törvény 9-ik szakaszát módosította és az új szövegezésben kimaradt az egyenes adó törvényre való hivatkozás és ez az új szöveg kimondja, hogy a kötelező könyvek nem vezetésére kihágás képez, a nélkül azonban, hogy egy árva szó szólna, hogy kinek a könyv veze-

tését érti a törvény. Azokat, akiket kötelez erre az adótörvény, vagy azokat, akiket mentesít az adótörvény. Magától értetődik, hogy a legegyszerűbb értelmezéssel élve, másképpen nem láthatjuk a fenti törvényszakasz magyarázatát, mint-hogy akik megelőzőleg is kötelesek voltak könyvet vezetni, kötelesek továbbra is. Továbbá általánosan közismert jogelvő, hogy egy kedvezmény megvonása csak kifejezetten történhetik. Tehát ha a törvényhozó úgy értelmezte volna intézkedését mint ahogy félős, hogy utólag értelmezik, akkor ki kellett volna mondania, hogy ezentul a kisiparosok is kötelesek könyveket vezetni.

Annál is inkább, mivel a módosított törvény is a további intézkedéseiben, és pedig a 15. szakasz 2 bekezdésében, szintén utal az egyenes adó törvényben előírt kötelező könyvekre kimondván, hogy kihágást képez az egyenes adó törvényben előírt kötelező könyvek nem vezetésére, vagy fel nem mutatására. Tehát, ha a repülő törvény 9-ik szakasza megfogalmazásából ki is maradt az egyenes adó törvényre való utalás, a 15-ik szakasz továbbra is érvényben hagyta az addig teljes hatályú törvényes intézkedéseket, melyek minden vitán felül kategórikusan kimondották a kisiparosok könyvvezetésére aluli mentességét.

A helyzet ma az, hogy vitán felül áll a mentesség s a felvett büntetési jegyzőkönyveket a törvényszék — mint tette a múltban is — érdemben meg is semmisíti.

A legszebb kivitelű ruhák készülnek
leszállított árak mellett

A legújabb őszi szövet újdonságok
megérkeztek raktárunkba

Herskovits
testvérek uriszabóságába
CLUJ Str. Vlahuța 2.

Ce trebuie să știe toți meseriașii

Dispozițiuni mai importante a Legii Contractelor de Muncă

Anumite articole a Legii Contractelor de Muncă aranjează relațiile dintre patron și angajat. Foarte mulți patroni nu cunosc nici însăși legea, dar nici Regulamentul Legii și din cauza aceasta pentru călcarea celor mai simple articole sunt dați în judecată de către angajații lor. De exemplu art. 60 din lege reglementează sisterea salariului angajatului: Dacă angajatul care a funcționat deja la patron cel puțin 6 săptămâni, fără voia sa, ca: boală, concentrare la armată, accident etc. nu se prezintă la locul de muncă, *pentru prima săptămână dela absentarea lui îi cuvine întreg salariu.*

Art. 62 din Regulamentul la cele de mai sus adnotează: Boala sau accidentul se certifică cu certificatul oficial al medicului Casei de Asigurări Sociale sau în lipsa acestuia de către un medic oficios. Medicii susamintiți sunt datori a elibera aceste certificate scutit de orice taxe. Concentrarea trebuie certificată cu Ordinul de chemare și Ordinul de lăsare la vatră. Toate celelalte absente trebuie certificate oficios. Pentru plata celor prime 7 zile dela absența, angajatul numai atunci poate să ceară salariul în timp, dacă a fost absent neîntrerupt cel puțin 7 zile dela firma. Dacă angajatul primește dela alte instituțiuni sau fonduri ajutor, patronul este obligat numai la plata de două zile și la plata diferenței dintre salariul și ajutorul.

Salariul angajatului reglementează art. 61 din lege, care dispune categoric, că plata se poate face numai ziua de muncă și în interiorul întreprinderii. Legea interzice sub sancțiunea pedepsei de 2000-5000. Lei, achitarea salariilor în cârciumi sau localuri. Regulamentul Legii Contractelor de Muncă vrea să asigure angajaților repausul legal, pentru aceste motive prevede că achitarea salariilor se face numai în ziua de lucru.

La remunerațiunile muncitorilor cu bucată după art. 63 din Regulamentul angajatul sau reprezentantul angajaților este autorizat a supra-

veghea cătimea și felul muncii prestate.

Legea Contractelor de muncă a aranjat și situația de plată a minorilor și a femeilor măritate, Declară că femeia măritată precum și minorul care a împlinit vârsta de 18 ani, dispune liber asupra salariului său fără ca să aibă autorizația bărbatului respective tutorului. Judecătoria de Muncă este singură autorizată a dispune despre achitarea salariului minorului dar numai în caz dacă tutorul se opune la achitarea salariului în mâna angajatului minor.

Despre punerea sechestrului asupra salariului angajatului dispune art. 67 din lege. Sechestrul poate să fie aplicat numai pe o cincime din salariul. În afară de sechestrul cu învoirea angajatului poate să fie reținută încă o cincime. Cea mai importantă parte din acest articol este că patronul nu poate să rețină din salariul angajatului nimic sub motivul pretențiunii sale derivate din alte parte. Se exceptează acconturile, cari pot fi reținute în întregime. Însă toate sechestrurile și reținerile nu pot depăși o treime din întregul salariu angajatului.

Salariul angajatului stă în primul rang. El stă înaintea tuturor datoriilor patronului, să fie aceste datorii fiscale sau alte judiciare. Numai după achitarea salariului angajatului poate să fie îndeplinite alte pretențiuni fiscale sau judiciare.

Art. 73 din Lege se ocupă cu prescrierea dreptului pentru pretenziunea salariului. Declară că dacă achitarea nu a fost cerută sub nici o formă în termen de 3 ani dreptul de a pretinde se prescrie. Tot în termen de 3 ani se prescrie pretențiunile patronului față de angajat.

Denunțarea imediată a contractului de muncă reglementează art. 76 din Regulamentul. Contractul de Muncă individual poate fi denunțat cu efect imediat, fără termen de abdicere în următoarele cazuri:

a) Sfârșitul termenului contractului de muncă sau terminarea lucrărilor pentru care muncitorul a fost angajat.

b) Voința ambelor părți.

c) Călcarea condițiilor contractului.

d) Comiterea faptelor contra onoarei, sau moralei uneia dintre părți de către partea cealaltă sau din partea reprezentanții legali a acesteia.

e) Forța majoră.

f) Moartea angajatului.

Dacă angajatul se absentează dela muncă pentru motive electorale unde prezentarea este obligatorie nu este cazul de a denunța contractul de muncă. Altmintrelea absentarea necertificată a angajatului dă drept la denunțarea imediată a contractului de muncă.

Aceste extrase sunt măsurile mai importante luate de Legea și Regulamentul Contractelor de Muncă pe cari toți meseriașii trebuie să știe.

Adunarea Industriașilor Mici din Cluj

La data de 26 Sept. a. c. Asociația Industriașilor Mici din Cluj au ținut adunarea pentru a discuta problemele și cerințele cele mai elementare ale patronilor mici industriași. Doleanțele au fost exprimate în hotărârile luate. La adunare, — având în vedere că au fost invitați toți patronii industriași — foarte mulți au fost prezenți și deschiderea s'a făcut cu un manifest impozant. Însă primul eșec al adunării s'a comis atunci, când deși toți industriașii patroni au fost invitați, numai aceluia s'a dat cuvântul, cari sunt membrii Asociației. Deci acei invitați, cari ne fiind membrii au voit să-și exprime părerile, n'au putut să facă aceasta. Acest fapt a avut ca urmare eșirarea din sală multora, chiar după discutarea primului punct din program. De altfel programul adunării era discuția asupra ținerii obligatorie a registrelor în industria mică, descompunerea ramurilor de industrie în noua lege, doleanțele în privința Casei de Asigurări Sociale și organizarea unității industriale.

După cuvântări s'a votat moțiunea, prin care se cere îmbunătățirea situației industriașilor mici. Moțiunea în formă de memorandum va fi trimisă Ministerelor, autorităților competente, precum și filialelor Asociației Generale a Industriașilor Mici.

Amit minden kisiparosnak tudnia kell

A munkaszerződésekről szóló törvény fontosabb intézkedései

A munkaszerződésekről szóló törvény egyes rendelkezése szabályozza az alkalmazott és munkaadó közötti viszonyt. Nagyon sok munkaadó nem ismeri úgy magát a törvényt, mint a végrehajtási utasítás rendelkezéseit s így ennek tudható be, hogy sok esetben a törvény legegyszerűbb megsejtése folytán kerülnek egyes munkaadók a bíróság elé alkalmazottjuk fejelentése folytán. Így például nem érdektelen a törvény 60. szakasza, amely a következőket mondja:

Mikor szüntethető be a távolmaradt munkás fizetése

„Ha a legalább hat hete ugyanazon vállalatnál alkalmazásban levő munkás akaratán kívüli okokból — vis major — ugymint betegség, katonai gyakorlatra való behívás (concentrare) bá eset folytán távol van tartva a szolgálattól, távolmaradásának első hét napjára a teljes munkabére jár.“

A törvény végrehajtási utasításának 62. szakasza a fentiekhez a következő magyarázatot fűzte:

„A betegséget és a balesetet az alkalmazottak a betegsegélyzőpénztár orvosának, illetve ennek hiányában egy hivatalos orvosnak a bizonyítványával igazolják.“

A fentebb megnevezett orvosok kötelesek ezeket a bizonyítványokat díjmentesen kiszolgáltatni.

A koncentrációt (hadgyakorlatra behívást) a behívási és leszerelési paranccsal kell igazolni.

Minden egyéb, előre nem látott sulyos esetekből származó távolmaradást hivatalos bizonylattal kell igazolni.

A távollét első 7 napjára járó teljes bér fizetése alatt azt kell érteni, hogy az alkalmazott csak az esetben kapja ezen szakasz 1. bekezdése (ugyanaz, mint a törvény 60. szakaszának fent idézett 4. bekezdése) szerinti teljes bért, ha az ezen szakaszban említett okok valamelyike folytán legalább 7 napig volt távol a vállalatától.

Ha az alkalmazott ezen előre nem látott esetek folytán más intézményektől, vagy alapokból segítyt élvez, a munkaadó az alkalmazottnak csak a két napra járó fizetés és a kapott segíty közötti különbözetet tartozik fizetni.“

Az alkalmazott fizetésére vonatkozó rendelkezések

Az alkalmazott fizetését és annak módosításait a törvény 61. szakasza szabályozza. A törvény kategorikusan kimondja, hogy a fizetéseket csak munka napokon lehet eszközölni és csakis az üzem területén belül. A törvény 2000—5000 lejig terjedő büntetés terhe mellett kategorikusan megtiltja, hogy a fizetéseket korcsmában, vagy hasonló helyeken eszközöljék. A törvény rendelkezése szem előtt tartja a munkaszüneti rendelkezéseket és biztosítani akarja a munkás részére a munkaszüneti napot s ezért hangsúlyozza, hogy a fizetés csakis munkanapon történhetik.

A fizetésekre vonatkozó további intézkedésekben a törvény 63. szakasza kimondja, hogy darab és akkord munkáknál a munkás vagy munkások megbízottja jogosult a munka mennyiségét és minőségét felülvizsgálni.

A munkaszerződésekről szóló törvény rendezte a férjezett nők és kiskorúak fizetési helyzetét is. Így kimondja, hogy egy férjezett nő, mint a 18-ik életévét be nem töltött kiskorú munkabérével szabadon rendelkezik, anélkül, hogy erre férjük, kiskorúaknál gyámjuk beleegyezésére szükség volna. Abban az esetben, ha a 18. életévet be nem töltött kiskorú gyámja megtagadná beleegyezését a kiskorú kezeihez történő fizetéssel kapcsolatosan a munkabíróság dönt a fizetés kérdésében.

A fizetés végrehajtás utján való lefoglalását a törvény 67. szakasza szabályozza. Végrehajtás utján a munkás fizetésének csupán egyötöd része foglalható le. Végrehajtáson kívül a munkás részéről jogahtállyal engedélyezhető még egyötöd része a fizetésnek. Ezen szakasz egyik legérdekesebb rendelkezése, hogy a munkaadó saját követelését alkalmazottja fizetésébe nem tudhatja be. Kivételt képeznek a munkálatok elvégzésére adott előlegek, amelyek teljes egészében visszatartathatók. Ugy a fizetési letiltások, mint az egyéb evonások nem haladhatják túl a munkás fizetésének egyharmadát.

A munkás és alkalmazott fizetése jogilag első helyen áll. A munkaadó

minden tartozását, legyen az adó, vagy bírói letiltás, az alkalmazott fizetése előzi, s csak miután az alkalmazott fizetések rendezést nyertek, kerülhet sor a többi követelések behajtására.

A munkabér követelések elévülése

A törvény 73. szakasza foglalkozik a fizetés követelési jogának elévülésével és kimondja, hogy amennyiben a fizetést, annak esedékességétől számított három éven belül sem közvetlen sem peres úton nem kérték, úgy a követelés elévült. Ugyancsak három éven belül évül el a munkaadónak munkásával szembeni és a munkaviszonyból eredő esetleges követelése is.

Az azonnali elbocsájtást, vagy a kilépés eseteit a törvény végrehajtási utasításának 76. szakasza szabályozza. És pedig:

„Az egyéni munkaszerződést (értsd alatta: az alkalmaztatási viszonyt), az alábbi okok valamelyike az előzetes értesítés (felmondás) kötelezettsége nélkül szünteti meg.“

a) a kikötött idő lejárt, vagy annak a munkának bevégezése, melyre a munkás felvétellett;

b) mindkét fél akarat;

c) a felek egyikének vétkeisége a törvényes vagy szerződéses kötelezettségek teljesítésénél;

d) a szerződő felek egyike, vagy az általuk a vállalat vezetésével megbízottak által elkövetett sulyos becsületsértések, erkölcsstelen cselekmények, rágalmozás, erőszakoskodás, kintzások;

e) vis major,

f) az alkalmazott halálozása.

Ha az alkalmazott olyan választások szavazási napjain marad távol a munkából, amikor a szavazáson való nem részvétel törvényes szankciókat von maga után, ez nem ad okot az egyéni munkaszerződés (alkalmaztatási viszony) megszüntetésére.

A munkásnak, az előző bekezdésben, valamint a jelen végrehajtási utasítás 62. szakaszának első bekezdésében körülírtaktól eltérő okokból származó indokolatlan távolmaradása a munkából, alapot képez az egyéni szerződés megszüntetésére.“

A fenti kivonatok volnának a munkaszerződésekről szóló törvény fontosabb rendelkezései, amelyet minden kisiparosnak tudnia kell.

Hirdessen az
„Ipari Élet“-ben

Lucrătorii necalificați pot lucra și fără dovada Camerei de Muncă

După cum se știe Legea pentru regulamentul industriilor și Regulamentul Legii acum apărute dispune că lucrătorii necalificați trebuie să-și procure în locul cărții de lucru de până acum o „dovadă de lucrător necalificat” dela Camera de Muncă. Aceste dovezi eliberează de către Camera de Muncă în schimbul unei taxe de 20 Lei. Unele Camere de Muncă încă nu au eliberat lucrătorilor aceste dovezi, din care cauză s'au ivit mai multe greutăți în legătură cu angajarea lucrătorilor. Conform informațiilor primite dela Camera de Muncă în această privință publicăm următoarele:

Eliberarea dovezilor de lucrători necalificați deocamdată încă nu s'a putut realiza, deoarece unele Camere mai întâiu lucrează la schimbarea cărților de meșter, apoi vine rândul la eliberarea cărților de lucru și numai după aceea vor începe eliberarea dovezilor lucrătorilor necalificați. Până când însă aceste dovezi nu vor fi eliberate nu se pot pedepsi nici întreprinderi și nici lucrătorii, dacă nu dispun de dovezile cerute de lege.

Prin declarație de mai sus a Camerei de Muncă s'a rezolvat definitiv această chestiune.

Igazolvány nélkül is alkalmazhatók a képesítés nélküli munkások

Mint ismeretes az ipartörvény és a törvény most megjelent végrehajtási utasítása a szakmai képesítéssel nem rendelkező munkások részére előírja, hogy eddigi munkakönyvük helyét a munkakamarától „dovada de muncitor necalificat” igazolást kell kérjenek. Az igazolványt a kamarák 20 lei illeték lefizetése ellenében kell kiállítsák. A gyakorlatban azonban az egyes munkakamarák a munkások részére még nem állították ki az igazolványokat s emiatt nagyon sok üzemben a munkások alkalmaztatása körül nehézségek merültek fel. A munkakamarától nyert felvilágosítás alapján ezzel a kérdéssel kapcsolatosan most a következőket közöljük:

A szakmai képesítéssel nem rendelkező munkások igazolványának a kiadása egyelőre gyakorlatilag még nem állították meg. Előbb a munkakönyvek kicserélését végzik el az egyes kamarák, majd a segédkönyvekre kerül a sor s csak azután kezdik meg a munkások igazolványainak kiállítását, amely előre láthatóan csak a jövő év első felében történhet meg. Addig viszont, amíg az igazolványokat kiállítják az üzemet, sem a munkást nem lehet büntetni, ha a törvényben kö-

veletl igazolvánnyal nem rendelkezik.

A munkakamara fenti nyilatkozata alapján ez a régóta vajdó kérdés is rendezést nyert.

NYILT LEVÉL a Miniszter és Képviselő urakhoz

Az ország dolgozói egy hatalmas hányadának nevében, a kisiparosok és kisipari alkalmazottak nevében, fordulunk ezután úgy az illetékes Miniszter Urakhoz, mint az országgyűlés két házának tagjaihoz, valamint mindazokhoz, akik az alábbiak orvoslásában akár egy jó tányit is segíthetnek, tegyenek valamit az érdekeltek ügyében.

A kisipar szinte elviselhetetlen terhek alatt nyögve, reménytelen küzdelmet folytat a létért a nagyiparral szemben. Az ország ezen szinte leghasznosabb rétege most az új ipartörvény folytán újabb örvénybe került s félő, ha az utolsó másodpercben nem érkezik meg a segítség, úgy a hullámok összecsapnak a feje felett.

Az ipartörvény szakmai táblázatáról van szó, amely teljes egészében szinte kivétel nélkül minden egyes iparágat több részre parceláláz fel s ez által a szó legszorosabb értelmében megbénítja a kisipart. A törvényt annak idején az ipar védelme szemelött tartása mellett terjesztették a törvényhozás házái elé s az eredeti intenció szerint a törvény minden egyes bétűje a belföldi ipar és az ipari munkaadók és alkalmazottak érdekeit kellett volna szolgálja. Ugyilátszik azonban, hogy kézen-közön elsikkadt az eredeti intenció s mire megszületett a törvény, annak egyes rendelkezései nemcsak hogy a kisipar érdekeit tévesztették szemelött, hanem gyökerében veszélyeztetik az ipari munkaadók és munkások helyzetét.

Az ipar parcellázásával kapcsolatban több memorandum, tiltakozás és javaslat fekszik a miniszterium előtt, amelyek mind kivétel nélkül arról tanuskodnak, hogy a törvény gyakorlati megvalósítása szem elől tévesztette az ipar érdekeit. A törvény életbeléptetésével közel öt millió ember az érdekeltek és családtagjaik sorsa felett kondult meg a vészharang.

Öt millió ember jövőbeni existenciája válik kétségessé, ha idejében nem jön a segítség. Öt millió ember tiltakozását és panaszát tárják az illetékesek elé a memorandumok és tiltakozások, s öt millió ember kétségbeesett jajkiáltása mellett az illetékesek nem szabad napirendre térjenek. Ebben a kérdésben kivétel nélkül mindenkinek kötelessége tennie valamit, akinak erre a legkevesebb alkalma is kínálkozik, megellenkezni esetben az eddig rohamosan fejlődő romániai ipariélet nemcsak gyors visszafejlődést kell mutasson, hanem rövidesen megkezdni agonizálását is, ami az ország gazdasági életének szempontjából beláthatatlan veszélyt jelenthet.

Auto-karosszéria

használt, de teljesen jó karban levő 15 személyes 4-es Sevrolet sasera talál, sürgősen eladó.

Cim a kiadóban.

CZINK ruhátka vegyileg **fest, tisztít**, olcsón, gyorsan, szépen **CLUJ** Tel. 10-35.

Extras din dispozițiunile Casei de Asigurări Sociale

In numărul nostru trecut ne am ocupat larg cu tabela cotizatiilor vărsabile Casei de Asigurări Sociale, acuma procedăm mai departe la cunoașterea unor dispozițiuni.

Mult timp a fost discutat oare un angajat la un timp anumit după vindcarea din prima boală, a recăzut, patronul este obligat sau nu la plata primei săptămâni. In urmă Direcțiunea Generală a Casei de Asigurări Sociale a dat următoarele dispozițiuni:

1. Dacă un asigurat, care a fost incapabil de muncă, intră în serviciu și în timp de cel mult 30 de zile recade în aceeași boală, așa încât vindcarea lui n'a fost definitivă, boala se consideră continuativă. In cazul acesta patronul nu poate fi obligat la plata primei săptămâni.

2. Dacă însă asiguratul între timp se îmbolnăvește de o altă boală — care se întâmplă foarte rar — patronul este obligat la plata primei săptămâni căci amândouă boli deși au survenit în timp de 30 zile, sunt diferite.

Comisiunea a stabilit că nu se poate vorbi despre o boală continuativă dacă asiguratul a lucrat timp de 30 de zile.

După Legea Casei de Asigurări Sociale nu numai angajații comerciali, industriali și casnici, dar și micii industriași și comercianți lucră-

tori sunt obligați de a se asigura, indiferent, dacă primesc sau nu o retribuție. Data obligațiunei este prima zi după intrarea în serviciu. Legea nu cunoaște un timp de probă, deci toți patronii sunt obligați chiar din prima zi a asigura pe angajații lor.

Legea înscrie nu numai obligațiuni, dar asigură și drepturi. După prevederile art. 5. din Lege, asiguratul are drept la vizite medicale gratuite, medicamente, pansamente, îngrijirea gratuită în spital și harnașamente medicale (ochelari, suspensoare etc.). In caz de boală, dacă medicul stabilește incapacitate de muncă, asiguratul are drept la un ajutor bănesc după tabloul de clasă al Casei de Asigurări Sociale. In caz de moarte, membrii familiei, eventual acel care s'a îngrijit materialicește de înmormântare, are drept la ajutor de înmormântare. In caz de naștere, născătoara are drept la ajutor separat.

Dacă asiguratul își pierde viața într'un accident, urmașii au drept la pensie chiar din prima zi a accidentului. Părinții asiguratului mort în urma accidentului, dacă se dovedește că au fost ținute de asigurat au dreptul la o pensie de 20-20 la sută fiecare din salarul asiguratului, drept pensie.

Francisc Ujhelyi.

a boala nem tekinthető folytatóságos betegségnek, ha a biztosított több mint 30 napon át munkában állott.

A Társadalom Biztosító törvényei szerint, mint ismeretes, nemcsak az összes a kalmazottak (kereskedelmi, ipari és háztartási stb.) kö elezhetőek a biztosításra, hanem a kisiparosok és kiskereskedők is, valamint azok család tagjai, amennyiben szintén dolgoznak függetlenül attól, hogy munkájukért élveznek-e fizetést vagy sem. A bejelentési kötelezettség a munkába lépés első napjától számít. A törvény nem ismer próbaidőt s így minden munkaadó helyesen teszi ha már az első napon eleget tesz bejelentési kötelezettségének, mert ezáltal sok kellemetlenségtől kiméli meg magát.

A törvény nem csak terheket, illetve kötelezettségeket ró a biztosított tagokra, hanem bizonyos jogokat is. A törvény 5 szakasza szerint a biztosított tagoknak joguk van: díjtalan orvosi kezelésre, gyógyszerre, kötszerekre, kórházra és gyógyászati segédeszközökre (szemüveg, orthopéd cipőbetét, haskötő stb.) Betegség esetén, amennyiben az orvos megállapítja a munkaképtelenséget, a biztosított tagnak joga van pénzbeli segélyre is a megfelelő fizetési osztály arányában. Esetleges halálozás esetén az elhalálozott tag családja, illetve aki a temetésről gondoskodott, igényt tarthat temetkezési segélyre is. Szülés esetén, amennyiben a szülő nő tagja a pénztárnak gyermekágyi segélyre jogosult.

Amennyiben a biztosított tag baleset következtében veszi el életét, hátramaradottai a baleset első napjától számítva nyugdíjra tarthatnak igényt. A baleset következtében elhalt tag szüleinek, amennyiben beigazolható, hogy az elhalt tartotta el őket, egyenként a biztosított fizetésének 20-20 százalékára van joguk baleseti nyugdíj címén.

Ujhelyi Ferencz.

Kivonatok a Társadalom Biztosító működésével kapcsolatos rendelkezésekből

Multhavi számunkban részletesen foglalkoztunk a betegségyelzői járulékok kimutatásával, jelen számunkban pedig egy szer rendelkezések ismertetésével és magyarázatával foglalkozunk.

Hosszu időn keresztül vitára adott alkalmat, ha a biztosított tag bizonyos időn belül újra visszaesett betegségébe, hogy a betegség első hét napjára a fizetést tartozik-e újra folyósítani a munkaadó, vagy sem? A sok vitának végül is a Társadalom Biztosító Pénztár központi igazgatója vetett véget az alábbi rendelkezéssel:

1. Valahányszor egy biztosított, aki munkaképtelen beteg volt, ismét

munkába lép és rövid határidőn belül — legfeljebb 30 nap — ugyanazon betegségbe esik vissza, úgy hogy gyógyulása csak látszólagos volt, betegsége folytatóságos betegségnek tekintetik és ez esetben a főnök nem kötelezhető arra, hogy a betegség hét első napjaira a fizetést újra kiadja.

2. Az esetben azonban, ha a biztosított ugyanazon időközben más betegségbe esik — egyébként ritkán előforduló esetek — a főnök köteles a betegség hét első napjaira a fizetést kiadni, mert mind két betegség különálló, annak dacára, hogy a 30 napi határidő nem telt le.

A bizottság megállapította, hogy

G. B. L.

sélyemharisnya és habsélyemfehérnemű

elegáns, tartós

Kizárólag ezt kérje

Kapható minden jobb üzletben

INDUSTRIA DE HORNAR

Haosul administrativ în jurul exercitării meseriei de hornar

Zilnic ne întrebă cititorii cum stăm cu hornăritul, ce dispoziții sunt în vigoare și ce-i de făcut în cazul când Primăria cătunului X sau satului Y, compuse din cel mult 40 sau 60 de fumuri, hotărăște înființarea serviciului comunal de hornărit?

Mărturisim sincer, că nici noi și ni-e teamă că nici titularii diferitelor departamente de cari depind, nu sunt în stare să ne dea răspuns precis și lămurit în haosul textelor de legi confuz redactate și contradicătoare.

În Ardeal, Banat și Bucovina hornăritul a fost reglementat prin articolele 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 54, 156, 161-a legii industriale austriace și ungare.

Meseria a fost exercitată de către un maestru hornar, numit în baza unui concurs, în circumscripții de hornărit fixate printr'un regulament elaborat de Ministerul Industriei în colaborare cu Ministerul de Interne și de către consiliile județene și comunale în Municipii.

Dreptul maștrilor hornari de a și exercita meseria în circumscripția de hornărit, n'a putut fi revocată decât în cazul dacă hornarul respectiv a suferit vre-o condamnare definitivă pentru provocarea intenționată de incendii sau pentru alte crime sau delictе infamante, concretizate în legile amintite.

În vechiul Regat, Basarabia și Dobrogea, meseria de hornar n'a fost reglementată și nici n'a fost obligatorie. Fiecare hornar, care a obținut o carte de lucrător sau carte de meșter, a fost în drept să exercite meseria în mod liber, curățind un coș și neglijând 10, așa cum s'a putut învoi sau nu cu proprie'arul de casă.

Mulțumită reglementării hornăritului prin legile amintite, în Ardeal și Banat, fiecare conductă de fum a fost curățită în mod sistematic de către maștrii de circumscripție și angajații acestora, cel puțin odată pe lună, pe lângă o taxă relativ mică, care varia între 3—10 lei după coș.

Statisticile dovedesc, că în terito-

riile unde s'a făcut o curățire sistematică a coșurilor, deși în aceste provincii avem mai multe întreprinderi industriale, incendiile au fost mai rare, decât în provinciile unde unde hornăritul nu era reglementat.

Interesele locuitorilor și a Statului însuși ar fi reclamat că sistemul hornăritului din Ardeal să fie extins printr'o lege și în celelalte regiuni, așa cum se făcea în Jugoslavia.

Criza economică a dezechilibrat bugetul țării și al comunelor, astfel că legiuitorii n'au avut alte preocupări decât crearea de noi venituri. Astfel s'a votat legea administrativă și legea finanțelor locale, cari prevăd că comunele pot înființa taxe pentru curățirea coșurilor...

În baza acestei dispoziții laconice unele consilii comunale din Ardeal au întocmit regulamente locale, scoțând pe hornari din circumscripții, angajând hornari comunali, iar alții închiriau circumscripțiile prin licitații publice.

În localitățile unde edilii n'au vrut să se angajeze în procese inutile și și costisitoare s'au adresat Ministerelor de Interne, Comerț și al Muncii.

Ministerul de Interne a răspuns Primăriilor că legile industriale nu mai sunt în vigoare și urmează ca autoritățile locale să întocmească regulamente pe baza legii administrative, căutând să și creeze cât mai multe venituri.

Acelaș Minister a elaborat însă un regulament pentru curățirea obligatorie a coșurilor pe baza dispozițiilor legii industriale din 1884, prin care obligă Primăriile municipiilor și Prefecturile de județe să mențină sistemul de hornărit așa cum a fost în trecut.

E caracteristic, că acest regulament tip, a fost publicat în Monitorul Oficial cu o zi după publicarea legii finanțelor locale, care abroga dispozițiunile legii industriale referitor la hornari și hornărit.

Acest regulament, care conține și unele dispoziții cari lezează întrucâtva interesele hornarilor din comunele urbane, în fond însă, se bazează pe articolele din legea industrială, cari n'au fost scoase din vi-

goare, este valabil și astăzi în Ardeal și Banat.

Ministerele de Industrie și de Muncă au răspuns la cererile Primăriilor în contrast cu Ministerul de Interne, că drepturile maștrilor hornari de circumscripție din Ardeal, Banat și Bucovina, nu sunt abrogate prin nici o lege și prin urmare trebuiesc respectate de către organele administrative.

Cu toate acestea, unele Primării primind instrucții noi dela Ministerul de Interne, elaborează regulamente, cari prevăd curățirea hornurilor în regie proprie. Noua lege a meseriilor înșiră pe hornari între meseriași calificați, cari au dreptul să și exercite meseria nestingeriți de nimeni, dar nu vorbește nimic nici de desființarea, nici de menținerea circumscripțiilor de hornărit.

Hornarii pot ataca în fiecare caz holărările consiliilor comunale la Cuțile administrative respective, cum însă aceste procese sunt costisitoare atât pentru hornari, cât și pentru comune, se impune reglementarea definitivă a meseriei de hornar, în baza unei legi speciale, care să fie obligatoare pentru toate autoritățile din țară.

În această privință memoriul și proiectul de lege înaintat de către Federația Maștrilor Hornari Ministerelor de Interne, Muncii și Industriei, ar putea să ajute Ministerelor de resort la elaborarea unei legi definitive.

Dacă hornarii din toată țara vor rămâne solidari și vor sprijini acțiunea Comitetului, vor avea multe șanse ca din proiectul Federației să devină o lege, menită să asigure pâinea lor, cum și a urmașilor lor.

Iacob Tiș.

CSAK

*azt a szakmai gyarat
és vállalatot támogasd
vásárlásaiddal,
amelyek hirdetnek az*

Ipari Élet-ben

Apel către meștrii hornari din țară

A trecut o lună dela adunarea generală a meștrilor hornari ținută la Cluj. Comitetul Federației și-a terminat lucrările pregătitoare în vederea demersurilor ce urmează să se facă pe lângă diferite ministere, pentru apărarea drepturilor materiale și profesionale ale meștrilor hornari.

Adunarea generală dela Cluj care s'a desfășurat într'un spirit de deplină solidaritate, a dat dovadă că meștrii hornari înglobați în diferite sindicate locale și asociații regionale pot fi uniți în sânul Federației și conducătorii diferitelor grupări, pot colabora în cadrele acestei organizații pentru promovarea intereselor profesionale.

Hotărârile ilegale ale Primăriilor din Satu-Mare, Carei, Arad și Zalău trebuie să determine pe toți meștrii hornari, să sprijină în mod efectiv prin sindicatele și asociațiile locale, Federația Meștrilor Hornari din România, plătindu-și cotizațiile fără întârziere către casierii organizațiilor din cari fac parte, comunicând în același timp redacției „Viața Industrială” ori ce nedreptate de li s'a făcut precum și eventuale succese obținute în lupta pentru apărarea intereselor profesionale. Printr'o strânsă colaborare între sindicatele și redacția paginei Hornarului din Viața Industrială, aceasta revistă devine organul de luptă și de educație tuturor meștrilor hornari din Țară.

Comitetul a hotărât să evidențieze ori ce măsură ilegală comisă de organele administrativă prin aplicarea greșită a dispozițiilor legale sau prin restălmăcirea textelor confuze ale legii administrative arătând și calea de atac.

În acest senz toți hornarii din județele Cluj, Turda, Mureș, Someș Sălaj și Bihor, sunt rugați să-și trimită cotizațiile lunare, stabilite de adunarea generală la 100 lei pe adresa D-lui Alexandru Crăciun Cluj, str. Lilliei No. 1. la începutul fiecărei luni, sau trimestrial înainte iar hornarii din celelalte sindicate județene, sau regionale să trimită cotizațiile stabilite de adunările lor locale, fie la adresa casierului ales al sindicatului lor, fie la adresa D-lui Dumitru Ursa președintele Federației Meștrilor Hornari, Sibiu str. Sulușiu No. 47, iar ori ce corespondență pentru ziare să se tri-

mită pe adresa D-lui Mihai Darida Cluj, str. Greblei No. 3.

Acum, mai mult ca ori când, comitetul e nevoit să desfășoare o intensă activitate, făcând intervenții la diferite ministere și autorități, pentru a exopera o dispoziție legală, menită să reglementeze în mod unic pentru toată țară exercitarea meseriei de hornar.

Aceste intervenții, cari reclamă deplasări și șederi în capitală, întocmire de memorii, hârtii, etc. sunt însă costisitoare. Nici sindicatele nici Asociația și Federația nu dispun de bani. Ar fi nedrept de a aștepta ca unii să facă sarificiții enorme, iar alții să nu-și plătească nici cotizațiile.

Existența fiecăruia este amenințată și viitorul acestei bresle atât de necesare pentru conservarea bunurilor umane deasemenea este amenințată.

Fiecare meștru hornar trebuie să se gândească că înflorirea acestei bresle se datorește luptelor și jertfelor înaintașilor noștri. Ar fi o lașitate față de noi înșine și față de copiii noștri dacă am pierde drepturile câștigate din cauza sgârbeniei.

Sprijiniți deci prin sindicatele și asociațiile regionale Federația Meștrilor Hornari din România, nu întârziați nici-o zi cu cotizațiile stabilite de către voi înșiși, sprijiniți

revista „Viața Industrială”, trimițând costul abonamentului fără întârziere, recomandându-o și altor meștrași

Dumitru Ursa
Mihai Darida

Scrisoare din Satu-Mare

În numărul trecut al revistei „Viața Industrială” am ocupat larg cu adunarea generală a Meștrilor Hornari din România. În aceasta adunare s-a plâns contra atitudinea unora față de meștrii hornari. Ca un ecou a venit dela Satu-Mare o scrisoare cu plângeri din partea D-lui Ioan Toth Meștru hornar.

— La noi, — scrie meștru Toth — situația este tristă. Cinci meștrii am fost dați afară din serviciile noastre fără nici-o despăgubire. Două văduve și trei meștri bărbați. O văduvă are drept de 55 ani, iar alta de 45 ani. Meștri bărbați asemenea sunt vechi. Nu vreau să mă ocup cu muncitorii hornari, dar că situația e așa de tristă sunt vînovați și muncitorii acești. Pentru aceasta atrag atențiunea tuturor colegilor meștri hornari, să nu lasă să treacă timpul fără a lucra pentru asigurarea drepturilor noastre. Exemplul nostru cei din Satu-Mare să fie semnul, că trebuie să ne organizăm ca să putem apăra interesele noastre. Dela autorități nu cerem altceva decât să ne lasă să lucrăm.

Toth Ioan.

Játszának bizalommal
a Loteria de Stat

„Colectura Oficială”-nāl

Főelárusítóhely:
Cluj,
Str. Reg. Maria 46.

KÉMÉNYSEPRŐ IPAR

Zavar a kéményseprő mesterség gyakorlása körül

Naponként kapjuk a leveleket, hogyan is állunk a kéménysepréssel, milyen rendelkezések vannak és mi a teendő, ha egy község, amely nem rendelkezik több mint 40—50 kéménnyel, saját kéménytisztítási szervezetét állítja be?

Bevalljuk őszintén, hogy sem mi és félős, hogy sem az illetékesek nem tudnak erre határozott választ adni, nem tudnak eligazítani bennünket az egymásnak ellentmondó törvényszövegek közepette.

Erdély, Bánát és Bucovina területén a kéményseprést az osztrák-magyar ipartörvény 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 54, 155, és 161, szakaszai szabályozták.

A mesterséget egy kéményseprőmester gyakorolta, akit pályázat útján neveztek ki. Az egyes kerületek működését pedig szabályrendelet szabályozta, amelyet az iparügyi minisztérium a belügyminiszteriummal, a vármegyei és a városi tanácsokkal egyetértésben dolgozott ki.

A kéményseprőmesterség gyakorlásának jogát csak abban az esetben vonhatták vissza egy mestertől, ha az illetőt jogerősen elítélték tüzvész okozása miatt, vagy pedig olyan büncselekmények miatt, amelyeket a fent említett törvény kifejezetten közöl. Az Ókirályság, Beszarábia és Dobruzsza területén a kéményseprés sem szabályozva, sem kötelező nem volt. Az aki mester, vagy munkakönyvet szerzett, szabadon gyakorolhatta mesterségét, kifizetve egy kéményt, elhanyagolva más 10-et, ahogy meg tudott egyezni a háztulajdonossal.

Erdély és Bánát területén éppen a fent említett törvény értelmében minden kéményt havonta legalább egyszer szisztematikusan kifizetették a mesterek és az alkalmazottaik egy viszonylagosan csekély összegért 3—10 lejért kéményenként.

A statisztikák bizonyítják, hogy azokban a helyeken, ahol a kéményeket szisztematikusan tisztították, annak ellenére, hogy itt sokkal több iparvállalat működik a tüzesetek sokkal ritkábbak voltak, mint azokban a helyeken, ahol a kéményseprést nem szabályozták.

rést nem szabályozták.

Az állam és a nép érdeke úgy kívánja, hogy a jelenleg Erdélyben érvényben levő kéményseprési szabályzatot az egész ország területére kiterjesszék, úgy ahogy azt Jugoszláviában tették.

A gazdasági válság bizonytalanította az ország és a községek költségvetését és így a törvényhozó csak azt tartotta szem előtt, hogy új jövőbeli forrásokat kerájon. Így szabályozták meg az új közigazgatási és a helyi pénzügyi törvényt, amelyek megengedik, hogy a községek kéménytisztítási taxákat vehetnek ki. Ennek a lakonikus rendelkezésnek alapján a községi tanácsok Erdélyben helyi szabályrendeleteket léptettek életbe megfosztva a kéményseprő mestereket eddigi jogaiktól községi kéményseprőket alkalmazva, míg mások pályázat útján adták bérbe a kéményseprés jogát.

Ahol a kárvalloítottak nem tudtak a perkötségek miatt perelni, a belügy-, kereskedelmi- és munkaügyi minisztériumokhoz fordultak. A belügyminisztérium a községi eljáróknak válaszolt és utasította őket — az ipartörvény rendelkezései hatályon kívül lévén — hogy minél több bevételt eszközöljenek. Ezzel szemben ugyanaz a belügyminisztérium az 1884-es ipartörvény rendelkezései alapján rendeletet adott ki, amelyben kötelezővé teszi a kémények tisztogatását, továbbá utasítja a községeket és megyei hatóságokat, hogy az eddig érvényben levő kéménytisztítási rendszert tartsák érvényben.

Érdekes, hogy ez a rendelkezés egy nappal a helyi pénzügyi szabályzat megjelenése után került közlésre a Monitorul Oficialban. Tehát amíg az egyikben megerősítik az ipartörvényt, a másikban hatályon kívül helyezik azt.

Ez a szabályzat, amely megerősíti a kéményseprőmestereket jogaikban nem volt visszavonva, tehát a mai nap is érvényben van.

A munka- és iparügyi minisztériumok is válaszoltak, azonban éppen a belügyminisztériumával ellenkező

utasítást adtak. Megállapították, hogy Erdélyben, Bánátban és Bucovinában a kéményseprő mesterek jogai éleiben vannak, azt semmiféle törvény nem törölte el, tehát azokat a közigazgatási hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk.

Ennek ellenére egyes Primáriák újabb rendelkezést kaptak a belügyminiszteriumtól, szabályrendeletet dolgoztak ki a kéményseprés házi kezelésbe való vételére.

Az ipartörvény a kéményseprőmesterséget azok közé sorolja, amelyeket mint szakmesterségeket az arra képesített mester szabadon gyakorolhatja, azonban nem tesz említést a kéményseprő kerületek fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

A kéményseprő mesterek megtámadhatják minden egyes esetben a községi tanácsok határozatait a helyi közigazgatási bíróságnál, azonban ezek a perek igen költségesek. Éppen ezért szükség van arra, hogy a kéményseprő mesterséget végleg szabályozzák egy új törvény alapján, amely minden közigazgatási tényezőre kötelező legyen.

Ebből a szempontból azok a memorandumok, amelyeket a kéményseprő mesterek Federációja juttatott el az illetékes minisztériumokhoz, segíthetnek egy végleges tervezet kidolgozásában.

Ha az ország kéményseprő mesterei szolidárisak akarnak maradni, mindenben a bizottságok segítségére kell legyenek, mert csak így érhető el, hogy a Federáció munkája eredményes legyen egy olyan törvény megszavazásában, amely biztosítja a kéményseprő mesterek és utódaik kenyerét.

Tis Jakab

BLAU

Cluj. Str. Minoritilor No. 4
Pregătește cele mai moderne
COMPACTĂRI
pe lângă cele mai rentabile prețuri

Segédnek, vagy üzletvezetőnek azonnali belépésre állást keres. Hatfaludj László, kéményseprő, Surdnc jud. Sălaj

Józan életű nős, vagy nőtlén kéményseprő segédet keresek azonnali belépésre. Czím: Csizmazia Adalbert, Salonta, Str. Jokai 3. — Fizetés meg egyezés szerint.

Felhívás az ország összes kéményseprő mestereihez

Már egy hónapja, hogy Kolozsvárt megtartottuk a kéményseprőmesterek rendkívüli közgyűlését. A Federáció bizottsága befejezte munkálatait arra vonatkozólag, hogy az egyes minisztériumoknál biztosítsák a kéményseprő mesterek kari érdekeit és jogait.

A kolozsvári közgyűlésen a mesterek az egységnek rika tanujelét adták, bebizonyították, hogy a különböző helyi csoportokba és egyesületekbe tömörült kéményseprő mestereket egyesíteni lehetett a Federáció kebelében, ezeknek az egyesületeknek a vezetői pedig együttműködhetnek a közös cél elérésében.

A szatmári, nagykarolyi, aradi, zilahi városi hatóságok törvénytelen intézkedései meggyőzték a mestereket, hogy csakis ezeknek az egyesületeknek és a Federációknak a felkarolása által érhetnek el eredményt. Természetesen ezt csak úgy érthetik el, hogyha rendszeresen fizetik a tagdíjakat, ugyanakkor közlik a kéményseprő mesterek hivatalos lapjával, az Ipari Élettel azokat a visszaéléseket, amelyeket tapasztaltak, valamint az elért eredményeket is, amelyeket elérték a kari érdekek biztosítására folytatott harcban. A szindikátusok és az „Ipari Élet” című lappal való szoros együttműködés által a kéményseprő mesterek sorsának megjavítását elő lehet mozdítani oly módon, hogy az külsőleg is megnyilvánuljon.

A bizottság nyilvántartja az összes jogtalanságokat, amelyeket az adminisztrációs szervek elkövetnek oly módon, hogy a törvény rendelkezéseit félremagyarázzák, ugyanakkor azonban rámutatnak a módoszatokra is, amelyek által a sérelmek orvosolhatók.

Ebben a reményben a Kolozs, Torda, Maros, Naszód, Szamos, Szilágy és Bihar kéményseprőmestereit kérjük, hogy a nagygyűlés által megszavazott havi 100 lejes tagdíját küldjék be Alexandru Crăciun Cluj, Str. Liliei 1 szám alatti címére minden hónap elején, vagy pedig háromhavonként egy összegben. A más megyékhez tartozó kéményseprők pedig fizessék azt a tagdíjat, amelyet a helyi szervezetek irtak elő. Ezt az összeget vagy a helyi szervezet pénztárosának, vagy pedig Ursa Dumitru Federáció elnök címére Sibiu, Str.

Soluțiu No. 47. szám alá küldjék. Minden a lapnak szánt írást pedig Mihai Darida Cluj, Str. G. e. c. i. No. 3. szám alatti címére küldjék.

Most inkább, mint valaha a bizottság kényszerülve van, hogy olyan működést fejtsen ki, amelynek eredménye az legyen, hogy az illetékes minisztériumoktól és hatóságoktól kieroszakolják a törvényes intézkedéseket, amelynek az a céljuk, hogy az egész országban egységesítsék a kéményseprő mesterek működését.

Ezek a lépések, azonban — kiutazások, papír, memorandumok szerkesztése stb. — pénzbe kerülnek. Sem a szindikátusok, sem pedig a Federáció nem rendelkezik pénzzel. Igazságtalanság lenne azt várni, hogy egyesek mindentüket odaáldozzák, mások pedig még csak a tagdíjat se fizessék meg.

Minden kéményseprő mesternek az egzisztenciája van veszélyeztetve, ugyancsak, ahogy magának ennek a pályának a léte is.

Minden kéményseprő mester jól gondolja meg ezeket és tudja meg, hogy csak abban az esetben érhetünk el eredményt, ha érdekeinkért harcolunk is. Elhagyni magunkat bűn lenne nemcsak magunk, de gyermekeink ellen is.

Segítsétek meg a szindikátusok útján a Federációt, ne késsetek egy napot sem a tagdíjak befizetésével, támogassátok az Ipari Életet, amelynek előfizetési díját szintén küldjétek be, ugyanakkor a lapot ajánljátok más iparos társatoknak is.

Mihai Darida
Dumitru Ursa

Panaszos levél Szatmárról

Az Ipari Élet múlt számában foglalkoztunk a Kéményseprő Mesterek kolozsvári nagygyűlésével, amelyen súlyos sérelmeket hangoztatnak. Mintegy visszhangul erre Szatmárról érkezett egy panaszos levél, amelyet Tóth János kéményseprő mester irt.

— Nálunk, — írja a szatmári kéményseprő mester, — szomorú állapotok vannak. Egyszerre önként tettek ki az uccára minden kártérítés nélkül. Van köztünk két özvegy és három férfi mester. Az egyik özvegy 55 évi joggal rendelkezik, a másik

pedig 45 évvel. A férfi mesterek szintén régiek. Nem akarok e helyen bővebben foglalkozni a munkásokkal, de hogy a helyzet szomorú abban hibásak ezek a munkások is. Épen ezért felhívom kartársaim figyelmét arra, hogy ne hagyják elmulni az időt anélkül, hogy jogaik biztosításán ne fáradoznának. A mi példánk intő jel minden kéményseprő mesternek, hogy szervezkedni kell, hogy érdekeinket meg tudjuk védeni. A hatóságoktól sem kérünk egyebet, csak hogy engedjenek bennünket dolgozni.

Toth János

A Kisiparos Szövetség cluji fiókjának gyűlése

A Kisiparos Szövetség cluji fiókja szept. 26-ra gyűlésre hívta a város kisiparos munkaadóit, hogy azon az iparosság legsúlyosabb sérelmeit és problémáit megvitassák s határozati javaslatban szögezzék le a kívánságokat. A gyűlésen — tekintve, hogy a város össz ipari munkaadóit hívták meg — nagyon sok iparos vett részt s az a legimpozánsabb külsőségek között vette kezdetét. Egyetlen szépséghibája a szept. 26-ik gyűlésnek az volt, hogy bár a kisipari szövetség felhívásában nemcsak a tagjait, hanem a város kisiparos munkaadóit hívta meg a gyűlésre, a felszólalásoknál és az egyes pontok megvitatásánál az elnök csak az egyesületi tagoknak adta meg a szót, míg a nem tagok, bármilyen szempontból óhajtottak hozzászólni a tárgyhöz, nem mondhatták el mondani-valójukat. Ennek jóval a gyűlés befejezése előtt már érezhető is volt a hatása, mert az összegyűltek egy óriási hányada az első pont megvitatása után elhagyta a termet.

A gyűlésen tárgysorozatoként a kötelező könyvvezetés, az új ipartörvénnyel kapcsolatos „iparok széttagolása”, a betegségyelzővel kapcsolatos sérelmek és az ipari egység megteremtésének kérdése szerepelt.

Több hozzászólás után megszövegezték a határozati javaslatot, amelyben az egyes pontokkal kapcsolatos sérelmekre kérnek orvoslást. A határozati javaslatot megküldik az illetékes minisztériumoknak, hatóságoknak és a Kisipari Szövetség egyes fiókjainak is.

IND. METALURGICA

In Germania se încearcă revalorificarea materiilor aruncate la gunoi

Decurând a fost dată în Germania o ordonanță, prin care se interzice tuturor de a arunca la gunoi orice fel de materii uzate, dacă acestea conțin metale, fier, oase, cărpe, hârtie sau alte substanțe, cari mai pot fi utilizate. Pentru adunarea materiilor de acest fel în fiecare casă s'a instalat o cutie, în care se vor strânge toate resturile până când le vor transporta cu autocamioane speciale la uzinele destinate pentru prelucrarea lor.

Angajații camioanelor de colecționare a resturilor vor cântări exact cantitatea resturilor utilizabile și astfel fiecare proprietar de casă va putea beneficia de un oarecare câștig, care în tot cazul va acoperi cel puțin taxa de salubritate, pe care trebuie să o plătească fiecare proprietar de casă, iar în cazuri mai fericite din aceste resturi se vor putea realiza sume și mai mari.

În uzine și ateliere resturile metalice vor fi colecționate cu ajutorul unor aparate magnetice speciale.

Resturile metalice astfel colecționate vor putea fi retopite de către întreprinderea însăși, dar vor putea fi predate și camioanelor de colecționare, cari le vor transporta la fabrici, cari utilizează resturile.

Și în producția de cauciucuri pentru automobile s'a introdus o inovație. Cauciucurile nu se mai pregătesc din gumă, fapt, care a redus la minim importul Germaniei. În general, Germania a reușit să și micșoreze în mare măsură importul, ce face exercițiul o influență binefăcătoare asupra economiei ei naționale.

Germania a fost constrânsă în necesitate să caute soluții raționale pentru aprovizionare cu materii prime, dar soluțiile, pe cari le aplică azi, se pot întrebuița și de către alte state. Ar fi bine dacă pe se tot s'ar aplica sistemele introduse de Germania, căci chiar unde există materii prime îndeajuns se pot realiza economii importante.

vaskereskedőknek mint a vasanyag feldolgozásával foglalkozó kisiparosoknak. Ugyanis eddig a vas árát az ország legerősebb kartelle, a vaskartel diktálta s tetszés szerint, minden különösebb indokolás nélkül emelte időnként az árakat.

Az illetékes körök végre megsohálták a kartelldiktatúrát s a vasárak maximálásával akarják elejét venni a további emelésnek. A szakmai körök midőn örömmel vették tudomásul az új maximális árakat, sérelmezik, hogy azokból a vaslemez árai kimaradtak, már pedig a vaslemez is van annyira elsőrendűen fontos cikk szakmai szempontból, mint az idomvas vagy gömbölyű vas.

A vas árának maximálása után kívánatos volna, ha az illetékesek a bőrkartel diktatúrájára is felfigylenének s maximumálás folytán állítanák meg a bőrárak lavinászerű emelkedését.

IPARI

Maximálta a kormány az egyes vasipari cikkek és mezőgazdasági gépek árát.

A „Monitorul Oficial“ október hó 2-án megjelent 228 ik számában közli a vasipari cikkek maximálására vonatkozó rendelet. Az új rendelet szerint a vasipari cikkek maximális árai a következők: Beton-gömbvas kg.-ként 867 lei, kereskedelmi vas (raf-, pa'kó-, gömbölyű-, négyzet- és laposvas kg.-ként 875 lei, idomvas 005 lei, abroncsvas 10.40 lei, Vashuzal 14.50 lei, Sodronyszeg 14.50 lei, Szekértengelyek 27 lei kg.-ként.

Jelen árak ab gyár értendők, amelyekhez csak a fuvardíj, végül pedig 20 százalék haszon számítható hozzá, amelyben úgy a nagykereskedők, mint a detailisták bennefoglaltatnak.

A maximált cikkek között egyébként még a következő mezőgazdasági gépek és eszközök is szerepelnek: Kapa 1 kg. súly 26—28 lei, szekerce 1 kg. súly 42 lei, Eke B 5 R típus 65 kg. súlyu 1463 lei, Bo-

rona 65 kg. súlyu 788 lei, Kapáló gép 160 kg. súlyu 4010 lei, 43 kg. súlyu 995 lei, 26 kg. súlyu 938 lei.

Jelen árak kiskereskedői, vagy eladási raktár értendők, tehát a viszonteladók ezeken az árakon kell k szolgálják a fogyasztókat. A fenti gépek és eszközök ára súly szerint arányla emelkedik, vagy pedig csökken.

A vaspiaac árának maximálása már régi kívánsága úgy az érdekelt

BECE GEZA

uri szabó. CLUJ, Piața Uniri 21

A GEPET
OLAJOZNI

KELL, HOGY JÓL MŰKÖDJÖN, ILYEN GÉP AZ EMBER IS
IGYUNK SÖRT
FAJ BOROKAT

CORVIN-BOROZÓBAN

A KEDÉLYÜNK ÉS MUNKAKEDVÜNK FRISS MARAD!!!

COMUNICARILE MICILOR COMERCIANTI

Urcarea forțată a prețurilor alimentelor la pătaroase de către Primărie

În dimineața zilei de 12 Octombrie Primăria a luat dispozițiuni noi pentru incasarea taxelor comunale după locurile de vânzare ale comercianților din piețe publice cu alimente lăptăroase. Până în prezent acești comercianți au plătit taxa comună pentru locurile din piață după metru patrat ocupat. Suma aceasta a variat zilnic între 12-24 lei.

Însă după dispozițiunea nouă taxele comunale sunt stabilite indiferent de mărimea locului ocupat, după greutatea alimentelor așa după cum urmează :

După fiecare	kg. de unt	lei 2
»	»	» brânză lei 1
»	»	» zământână lei 1
»	»	» caș lei 1

Noua taxa comună după vân-

zarea alimentelor aceste dă ca urmare urcarea enormă a prețurilor. Comerciantul trebuie să aducă la piață nu numai cuantumul necesar care într'adevăr va fi vândută, dar mai mult, ca consumatorul să aibă din ce să aleagă. Din aceste reese clar că pentru aceeaș marfă care deja odată a fost supusă azi la taxarea comună, mâine ierăși va fi taxată. În consecință comerciantul nu se lasă păgubit cum e și natural, ridică prețul acestor alimente cu 6-8 lei la kg.

În trecut Primăria tocmai în vederea scăderii prețurilor a revocat dispoziția la aplicarea taxei ad valorem, însă cu ordinul prezent însăși ea urcă prețurile. Comercianții interesați vor interveni prin Blocul Economic pentru scoaterea din vigoare acestei dispozițiuni.

INFORMAȚIUNI

Adunarea patronilor industriașii Timișoara. Pentru ziua de 21 Noembrie a. c. va fi convocat congresul patronilor industriași din Banat. Congresul va fi organizat de Asociația Comercianților Români, Asociația meseriașilor și muncitorilor, Sindicatul profesional al patronilor industriași, Sindicatul Maestrilor Hornari din Banat, Secția Industrială al Uniunii Evreilor, Asociația comercială și industrială germană din Banat. Desbaterile vor ține două zile și vor fi reprezentate toate Asociațiile industriașilor, prin delegații trimiși.

Sentița în privința prețurilor maxime. Tribunalul din Sft. Gheorghe într'un proces curios a dus o sentița drept jurișprudență. În primăvara acestui an Comisia Interimară a orașului Sft. Gheorghe a maximalizat prețurile carnei. Ca răspuns toți măcelari au sistat tăieturile dec'arând, că pe lângă prețurile stabilite de Comisia Interimară nu sunt în stare să vândă carne. Primăria pe baza legeri în contra speculei a dat în judecată pe toți măcelari, cari au fost trași la răspundere în fața Tribunalului. Tribunalul însă a achitat pe toți motivând că măcelarii nu pentru aceea au

sistat tăieturile să ajungă la un câștig necinstit, deci nu este cazul de a aplica articolele Legei contra speculei.

Expoziția industrială și agricolă din Reghin. Asociația industriașilor maghiari din Reghin a organizat o expoziție industrială și agricolă dela 10 oct. până la 17 oct. a. c. După deschiderea solemnă s'a ținut o adunare industrială, unde Szabó Béni deputat a ținut o cuvântare despre Legea Industrială și despre organizarea industriașilor. În timpul expozției au ținut un program deosebit.

Au scăzut prețurile pielei — fabricile însă mențin ridicate. În urma acțiunei celor interesați prețurile pielei au scăzut. Deși scăderea prețurilor se menține, fabricile de piele organizați în carteluri nu se lasă și nu vreau să aude despre scăderea prețurilor. Se șie că consumatorii au intențiunea de a lua măsuri în contra speculei cartelului.

Comerțul de cărămidă. Ridicarea clădirilor particulare în anul aceasta n'a desvoltat așa de intențiv ca și anul trecut, însă instituțiuni publice au dat tot interesul să echivaleze pasivul arătat. Fabricile de cărămidă din provincie știind despre

stagnarea în ridicarea de clădiri particulare nu au dat sârghița de a fabrica stockul deajuns. Deși transportul cărămidelor și pentru orașe mai apropiate este mai costisitoare decât însăși cărămida, totuși din provincie se fac numeroase comenzi în privința aceasta. Așa pentru ridicarea instalațiunii Soc. Rimma-Hunedoara s'a cerut ofertă pentru transportarea 1.500.000 de cărămide. Tot din Cluj a cerut ofertă de comandă și Industria Sârmei din Câmpia Turzii.

Noua Cooperativa de Consum a meseriașilor cizmari din Cluj Meseriașii cizmari din Cluj cu un capital considerabil au înființat Cooperativa de Consum, Capitalul a fost adunat prin emiterea acțiunilor. Industriașii interesați speră că prin Cooperativa de Consum pot procura pielea cu un preț mult mai favorabil ca în trecut, căci Cooperativa va funcționa cu un câștig mai mic, decât întreprinderile pentru comerțul pie'ei.

Nu se va ridica prețul curentului electric. Reprezentanții Uzinelor Electrice din Țarăs'au adunat într'un congres general la Cernăuți înainte de deschiderea congresului s'au auzit șvonuri că prețul curentului electric va fi ridicat. Întretimp însă și prețurile petrolului și a pacurei au arătat o oareșcare scădere, încât producătorii curentului electric au hotărît menținerea prețului prezent a curentului electric.

Albert Mészáros

Pielărie — Bőrkereskedése

Cluj, Str. Regina Maria 12.

Naptárak

megrendelhetők az 1938-ik évre a „Orient” naptárkiadó vállalatnál Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.

La căderea părului:

Petrol EGGER

KISKERESKEDELEM

Mesterségesen drágítja a város a tejtermékek árát

Október 12-én reggel a város vezetősége a tejtermékkel foglalkozó piaci kereskedőkkel szemben új rendszerű helypénz-inkasszót léptette életbe. Eddig ugyanis a tejtermékekkel foglalkozó piaci kereskedők az asztalaik által elfoglalt négyzetméterenkénti terület arányában fizették a helypénzeiket, amely összeg naponta 12-24 lej-ig változott.

Az új rendelet szerint azonban a város függetlenül az elfoglalt területtől az eladásra kivitt áruk súlya után állapítja meg a helypénzt amely a következő:

Minden kgr. vaj után	2 lej
» » turó »	1 lej
» » tejfel »	1 lej
» » sajt »	1 lej

A város ezen új helypénz rendelete érzékenyen érinti a piaci kereskedőket azokon keresztül természetesen a fogyasztókat is. Ugyanis köztudomású, hogy nagyobb mennyiségben kell az eladásra szánt árut kivinni a piacra, mert ha a közönség az asztalokon nem lát megfelelő mennyiségű tejterméket, úgy bizalmatlan a kereskedővel szemben és nem vásárol. A legkisebb kereskedő is, midőn reggel kiszállítja áruját mindenből jóval többet halmoz fel, mint amennyi az aznapi eladása lesz. A reggeli

órákban mindegyiknek az asztalán látható legalább 20 kgr. vaj, 30 kgr. turó ugyanannyi sajt és tejfel.

A piacra kivitt áruknak csak egy kis hányada kerül a fogyasztóhoz, míg a megmaradt áru másnap újra kikerül a piacra amikor is az új helypénz rendelet értelmében újra fizetni kell a kgr.-ként kivett egységárát.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a piaci kereskedők ezt az új fajta adóztatást a fogyasztóra kénytelenek áthárítani, még pedig jóval nagyobb százalék arányban mint ahogy azt az új illeték drágítaná. Ugyanis egy kgr. vaj után 2 lej az illeték de tekintve, hogy a kereskedő a 2 lejt kétszer háromszor kell megfizesse a városnak, így kénytelen a vaj kilónkénti árát legalább 6-8 lejfel felemelni, s így a város mesterségesen sziítja az I. osztályú élelmicikkek drágítását.

A mulban ugyanazon termékek után a város vezetősége rendeletileg törölte el az életbeléptetett taxa advalorem-et azért, hogy ezek a cikkek olcsóbban kerüljenek a fogyasztóhoz ugyanekkor mostani rendeletével mesterségesen idézi elő ezen áruk drágítását. Az érdekelt kereskedők egyesületük a „Blocul Economic” útján próbálják a rendeletet visszavonatni.

ELŐRÉK

Nagy konjunktura téglában
A magánépítkezések a folyó évben sokkal kisebb méretűek, mint az elmúlt évek folyamán, azonban a közintézmények, főleg a hadügyminisztérium által beindított építkezések bőségesen pótolják a magánvállalkozások hiányát. Erre enged következtetni, hogy az egyes városokban téglában oly hiány mutatkozik, hogy a folyamatban levő építkezések befejezéséhez más városokból kérnek téglaszállításra ajánlatot, holott köztudomású, hogy a téglafuvardíja még középtávolságoknál is meghaladja a téglát. Így pld. a Rimma Hunedoara-hunyadi építkezéséhez 1,500.000 drb. téglaszállításra kért ajánlatot egy Cluj-Kolozsvári téglagyártól. Ugyancsak Cluj-Kolozsvárról kért téglát

szállításra ajánlatot az Industria Sármei câmpiatuzzi építkezések számára.

Ipari és mezőgazdasági kiállítás Szászrégenben. A szászrégeni magyar iparos olvasókör október 10-én nyitotta meg ipari és mezőgazdasági kiállítását. A kiállítás október 17-ig tart. A kiállítás megnyitása után iparos értekezlet tartottak amelyen Szabó Béni országgyűlési képviselő tartott előadást az ipartörvényről és az iparoság megszervezéséről. A kiállítás tartalmára a rendezőség megfelelő gazdag műorról is gondoskodott.

Két napos kongresszust tartanak Temesváron az ipari munkaadók. A temesvári ipari munkaadók nov. 21-re a bánzás fővárosában kongresszust hívtak

össze. Az előkészítési munkálatokban részt vesznek a román kereskedők, iparosok és munkások egyesülete, az ipari munkaadók szakmai szindikátusa, a bánzásági képményseprőmesterek szindikátusa, a zsidó nemzeti szövetség iparos tagozata és a bánzásági német kereskedők és iparosok egyesülete. A kongresszust két napra tervezik s azon 17 pontban vitatják meg az ország iparosainak sérelmét. A két napos kongresszuson előreláthatóan az ország minden részéből képviseltetik magukat az iparos egyesületek és szervezetek is. Az előkészítési munkálatok már javában folynak s a letárgyalásra kerülő fontos kérdések az egész kongresszusnak országos jelentőséget biztosítanak.

Aki maximális ár mellett nem tud elsőrendű közszükségleti cikket árusítani, nem követ el büntetendő cselekményt. Érdekes elvi jelentőségi döntést hozott a Sft. Gheorghieitorvényszék a spekulatív törvény alkalmazásával kapcsolatosan. Ez év tavaszán a városi tanács maximálta a husárákat, mire a mészárosok testületileg beszüntették a vágást arra való hivatkozással, hogy a meghafározott árak mellett nem tudnak árusítani. A helyi hatóságok, tekintve, hogy elsőrendű közszükségleti élelmiszer árusításának megtagadásáról volt szó, a spekulatív törvény alapján eljárást indított a mészárosok ellen. Az ügyben a törvényszék most hozott elvi jelentőségű döntést, amely szerint a mészárosokat felmentette, azzal az indokolással, hogy nem indokolatlan nyereség elérése miatt kérték a magasabb árak megállapítását és így a spekulatív törvény rendelkezéseit velük szemben nem lehet alkalmazni.

A nyersbőr jelentős áresésére sem mérsékelik árakat a bőrgyárak. Az utóbbi időben a romániai nyersbőr-piacon jelentős áresések voltak észlelhetők. A nyersbőr árak esése fokozatosan tart, de ezzel szemben a kartelbe tömörült bőrgyárak tovább is kintartanak felemelt árak mellett s hallani sem akarnak árcsökkenésről. A bőrgyárak magatartása a fogyasztók körében érthető visszatekintést keltett.

— **Október 17-én Nagyrádon tart előadást Szabó Béni.** Szabó Béni e hó 17-én Nagyrádon előadást tart a magyar iparosok szervezkedési ügyében.

Surse eficiente de aprovizionare — Olcsó beszerzési források

Szivattyúk, villamos motorvédő kapcsolók. Szabadalmak kieszaközlése
Marko V. mérnöknel
 Cluj, Cal. Regele Ferdinand 43

E. F. PALL
 Materiale electrice și de radio
 Cluj, Piața Carolina 2.

Ioan Cosma
 Fabricant de funii, sfori și de cânepă
 Cluj, Mărășești 60

Kudor Pavel
 Tâmplar de mobile
 Cluj, Calea Reg. Ferdinand 89.

Kindl cukrászdában
 10 drb. tészta kivitelre csak 15 Lei.
 Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 3.

„Foto Sport“
 Cluj, C. Reg. Ferdinand 69.
 6 drb. miniatür fénykép 30 Lei
 6 drb. levelezőlap 60 Leitől
 Kívánatra házhoz megyek!!!

Selăgean & Co.
 Cluj, Strada Regina Maria No. 44.

Magazin de biciclete, motocicletete, mașini de cusut mașini de scris. Cele mai renumite mărci germane
 Vinde și în rate.

Parfumeria „MIMOSA“
 Cluj, Piața M. Viteazul 17.
 legjobb beszerzési forrás ma már a Mimosa illatszertár

Iratkozzék be,
 vagy
irassa be

szüleit, vagy öreg hozzátartozóit egyesületünkbe, mely felvesz tagokat csekély havidíj fizetése mellett, 85 éves korig orvosi vizsgálat nélkül. Temetési segélyösszeg 8.000, 16.000 és 24.000 lei

TIMIȘOARAI SEGÉLYZŐ EGYESÜLET CLUJI FIÓKJA STRADA IULIU MANIU 2.

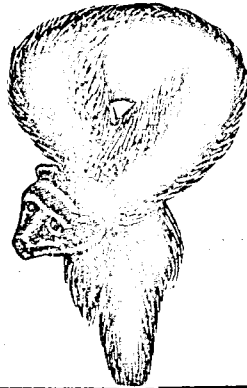
L. SZOMER
 Atelier de piele și articole de sport
 Bőrárúk és bőrcikkek készítése

Cluj, Strada Cernăuți 20.

Frații Barabás
 Magazin de mode ptr. Dame și Domni
 Tricotage și mărunțișuri
 Cluj, Regele Ferdinand No. 12.

Egyenruhák, egyensapkák
 minden iskola részére

Ábrahám M.
 Cluj, Strada Regina Maria No. 9.

Szörme vásárlásnál fő a bizalom ezt

Veress
 szücsnél
 találom

Cluj,
 Str. Iorga 2.

Carol Kubanik Károly
 croitor pentru Domni — Férfi szabó
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3

NAPTÁRAK
 MINDENFÉLE NAGYSÁGBAN, AZ
ORIENT
 NYOMDÁBAN
 CLUJ, STRADA IULIU MANIU 8.

Rame artistice eficiente și frumoase la
„ROMEO“
 Legszebb rámak kaphatók
 Cluj, Str. Reg. Maria 14. (în curte)

A GREȚIA
 Intrepr. de apeduct și electrică.
 Viz és villanyszerelési vállalat
 CLUJ, P. ȘTEFAN CEL MARE 10.

Kiskereskedők és kisiparosok üzleti könyveinek felfektetését és vezetését vállalja

FIDES

Schiessel Richard
 Cluj, Str. I. Maniu 39. Telef. 28-98

Hol lehet a legjobban és legolcsóbban falatozni, csakis a

Kovács Károly

intim falatozójában, ahol minden időben frissen sült házi disznó ázalék és mindenféle hideg dolgok kaphatók. Italokban eddig a legismertebb Küüllő-menti fajborok, speciális konyakok és kecskeméti borpárlat.
 Cluj, P. Mihai Viteazul 17.

Iparosok! Vállalatok!

nyomtatvány szükségleteiket legolcsóbban szerezhetik be

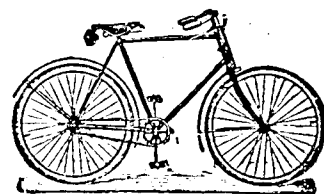
Tip. Albert könyvnyomda
 papirkereskedés és bélyegzőgyártás.
 Cluj, C. M. Foch 7.
 Telefon 1308

„Electrovox“
 Cluj, Strada Regina Maria 3.

A legújabb típusú rádiók és csillárok részletfizetésre is kaphatók, ugyyszintén villany és vízvezeték szerelés a legpontosabban eszközölhető.

**Jó reklámhoz
 Jó klisé! —**

„Tizian“tól
Fémclimkét
 Strada Regina Maria No. 8.

MAGAZIN DE MAȘINI DE CUSUT ȘI BICICLETE, ATE-
LIER DE RERAPAT. REPREZENTANȚA PENTRU JUDE-
TUL MUREȘ ȘI CIUC A MAȘINELOR DE CUSUT PFAFFI
VARRÓGÉPEK ÉS KERÉKPÁROK EZEK ALKATRÉSZEI
JUTÁNYOSAN KAPHATÓK. JAVÍTÓ MŰHELY PFAFFI
VARRÓGÉPEK KÉPVISELETE MAROS ÉS CSIK MEGYÉRE

G R O H S E L E N A
TÂRGU-MUREȘ, STRADA CĂLĂRAȘILOR No. 19

TECHNICA

INTREPRINDERE DE APADUCT ȘI ELECTRICA
VIZVEZETEK- ÉS VILLANYSZERELÉSI VÁLLALAT
BOBINAREA MOTOARELOR - MOTOR TEKERCSELES

CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 36

CASA GRAFICA

DEPOZIT DE MAȘINI ȘI DE ARTICOLE GRAFICE

CLUJ

STR. MEMORANDULUI 10.
TELEFON 24-78.